

AFRIKA BORWA LE CHINA DI IKGAFETŠE GO MAATLAFATŠA NOLOFATŠO YA KGWEBIŠANO - SARS, ITAC & BOTSETA BJA CHINA

Tshwane, 5 June 2025 — Ka la 3 June 2025, Dikhomišinare tša Khomišene ya Taolo ya Kgwebišano ya Ditšhabatšhaba (ITAC) Mra. Ayabonga Cawe; Ditirelo tša Motšhelo tša Afrika Borwa (Mra. Edward Kieswetter; le Motseta wa China ka Afrika Borwa, Mohlomphegi Mra. WU Peng ba swere kopano ya kagišano ka Diofisikgolo tša SARS ka Pretoria. Kopano ye e nepile go maemo a gabjale a kgwebišano le nlofatšo ya kgwebišano magareng ga Afrika Borwa le China, — dikgwebokgwerano tše pedi tša kgwebo ya lefase.

Kgwebišano ke theo ya kgontšhagalo ya kgolo ya ikonomi, kaonafatšo ya tšweletšo, phadišano le thekgo ya tšwetšopele. Bjale ka ge mošito wa kgwebišano e gola, ditlhohlo ke go nlofatša kgwebišano mola go laolwa dikotsi tšeo di beilwego ke go se obamele le bosenyi bjo bo theilwego go kgwebišano. Ka go nlofatša, kgwebišano ya sebjalebja le kwantšho ya kgwebišano ya ditšhabatšhaba, nlofatšo ya kgwebišano e fokotša ditheko, e kaonafatša phethagalo, gape e kaonafatša bonolo bja kgwebišano go ralala le mellwane.

Maloko a amogetše tirišanommogo ya sebaka se se telele le bohlokwa bja go godiša kgwebišano le dikamano tša ikonomi magareng ga Afrika Borwa le China. Maloko ka moka, le ge go le bjalo, a gateletše hlokego ya tshepetšo ya lebelo le go nlofatša kwebišano ka ditlwaetšo tše kaone.

Ditherišani di be di theilwe go ya le ka fao dikamano tša kgwebišano di ka kaonafatšwago, koketšo ya bontši bja kgwebišano, le go kaonafatša nlofatšo ya kgwebišano magareng ga dinaga tše pedi. Maloko ka moka a laeditše boitlamo bja go maatlafatša tirišanommogo, go kaonafatša poledišano, le go šoma gammogo go tiišetša tirišano le abelano ya tshedimošo ya go fediša dinyakišišo tša kgwebišano le go rarolla ditšhitišo tša kgwebišano tšeo di thibelago tshepetšo ya thelelo ya dithoto le ditirelo.

Kopano e tiišeditšegape bohlokwa bja poledišano le tlwaetšo ya tirišano tša kago ya phethagalo e kgolo, ponagalo, le taolelo ya mekgwatšhomo ya kgwebišano magareng ga Afrika Borwa le China. Kgonthišo ya gore nlofatšo ya kgwebišano e bapala karolo e bohlokwa ya go maatlafatša kgolo ya ikonomi, go goketša dipeeletšo, le tswalanyo ya di ikonomi ka go diketwane tša boleng bja lefase.

Motseta Peng o boletše gore, “Kamano magareng ga China le Afrika Borwa e katološeditšwe go Kgwebokgwerano ya Dikgwebotlemo tša Leano la Gohle la Sebaka se Sempsha. China e tlhomile bohlokwa bja go tšweletša dikamano tša ikonomi le kgwebišano magareng ga China le Afrika Borwa, yeo mo mengwageng ya moragorago e dirilego katlego e kgolo. Kgwebišano, dipeeletšo, le ditšhentšhano tša bašomi magareng ga dinaga tše pedi di maatlafeditšwe ka katološo. China e thekga tshepetšo ya Afrika Borwa ya bointasteri le mekgwatšhomo ya sebjalebja le gomme e ikgafetše go abela go lenaneothero la Afrika Borwa la akaretšo ya kgolo, maatlafatšo ya kholego ya

tirišanommogo ya tumelelano magareng ga dinaga tše pedi, le ka mohlakanelwa di šireletša mokgwatšhomo wa kgwebišano wa go thewa go melao ya ditšhabakopano.

Khomišinare Cawe wa ITAC o boletše gore:

Ka go fetofetogo ya koketšego le tikologo yeo e se nago tiišetšo ya kgwebišano ya lefase, yeo e hlaotšwego ke go oketšega le go theoga ga maemo, re tloga re tshwenyegile ka dikamano tša diphetogo tšeo re nago le tšona go diketwane tša phepo le hlokego ya kgonthišo yeo ba e tsebišago go mebaraka ya ditšweletšwa tše bohlokwa. Tše di tšwelela go koketšego ya lenaneo la dithoto, tšeo go mmaraka wa go bulega wa ikonomi e nnyane bjale ka Afrika Borwa di tlišago dikotsi tše kgolo tša fapošo ya kgwebišano le fapogo. Ka tsela ye, thušo ya kgwebišano e dula e le bohlokwa go šogana le mabaka a kgwebišano yeo e se nago toka, bjale ka tahlo. Re dula re amogela dikamano le tirišanommogo ya baišantle ba bona le maloko a mangwe ao a nago le kgatlhego a bjale ka banyakišiši, bjale ka elemente ya pele ya nyalelano le kgwebišano go dikamano tša rena tša hlakorebedi. Khomišinare wa SARS Kieswetter o gateletše gore, “China, bjale ka mogwebišani yo mogolo wa papatšano le Afrika Borwa, e tloga e swanetše gabotse bjale ka mogwebišani wa kgwebopapatšo wa sebaka se se telele. Ke rata go bona dikamano di gola e sego fela bakeng sa Afrika Borwa bjale ka lefelo la mmarakeng go ditšweletšwa tša China, eupša lefelo phihlelelo la go beakanya le go bopa la babeeletši ba China. Afrika Borwa gape e loketše bjale ka leano la kgwebotirišano go Afrika ka moka”.

Kamano ye e laetša kgato e bohlokwa ya go maatlafatša ditswalano tša ikonomi tša mahlakorebedi ke tšwetšopele ya dihlohleletši, kgotlelelo le akaretšo ya kgolo ka kgwebišano.

Seswant 1: Khomišinare wa ITAC Mra. Ayabonga Cawe; Motseta wa China Mra. WU Peng; Khomišinare wa SARS, Mra. Edward Kieswetter; Motlatša Khomišinare wa SARS Mra. Johnstone Makhubu

SEPHETHO